

Doina BACIU

doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

PhD student, State University Moldova

E-mail: doinaroman2015@gmail.com

APLICAȚIILE GOOGLE – ELEMENTE ALE E-POEZIEI

Google applications – elements of e-poetry

Summary. The study proposes the analysis of Google applications as elements of e-poetry to record the restructuring of contemporary literary modalities. Google-poetry produces valuable meanings, revealing the results of the symbiosis of literature with Information Communication Technologies. It also facilitates the process of quickly creating information, synchronous use of Google pages and various applications that can be installed on your computer, tablet or phone. As the internet, in turn, uses literature, it is created through the digital tool. Thus, it becomes fast, accessible, convenient. Google-poetry is characterized by the grandiose volume of information that exceeds human potential, creating hypertextual relationships between poetry and various compartments.

Keywords: Google, hypermedia, artificial intelligence, Google-poetry, digital, e-poetry, Google Assistant, hypertext.

Poezia este o artă în care cuvântul este folosit pentru calitățile sale estetice și expresive, ea relevă atitudini și experiențe. În istoria literaturii s-au acumulat și înregistrat noi forme și genuri de texte literare. De asemenea, s-au adus pe prim plan intertextul care dezlănțuie impresionabilitatea fragmentară a lecturilor precedente și populează universul digitextual. Din punctul de vedere al Juliei Kristeva, prezența unui text literar se datorează relației lui cu alte texte. Cu atât mai mult când acesta se află în format digital, ce facilitează conexiunea intertextuală. Literatura devine flexibilă grație fluxului de informații. Astfel, se pune accent pe inteligența artificială care oferă acces liber, rapiditate și comoditate.

Aristotel vorbește în lucrarea sa *Poetica* despre poezie ca despre o „o imitare a realității”¹. De la el, creația în versuri este considerată un act de comunicare dintre om, societate și mediu. O nouă definiție poate trezi reacții imprevizibile, iar progresul științific și tehnologic și-au trasat traiectoria, încât produsul literar nu mai este dependent de rigorile statornice de cândva. Cuvântul, ca element textual, și-a schimbat direcțiile spre conceptul de informatizare, digitalizare, digitext și hypertext, iar algoritmi digitali de creație au dat rod noilor forme textuale, literare și nonliterare. În acest sens, artistul și profesorul brazilian-american Eduardo Kac Editor susține în cartea sa „Media Poetry: An International Anthology” că „Datorită naturii lor imateriale, poeziile create de autori în această antologie pot fi stocate numai pe discuri de computer, casete video și holograme. Ele pot fi citite doar mai departe CRT-uri, fie cu discuri, benzi sau prin internet și pe holograme” (traducerea autoarei)², iar profesorul și cercetătorul Jorge Luiz Antonio vorbește, în eseu *Poezia digitală*, despre experimentele poetice și varietatea acestora. „În mare, termenii care definesc poezia digitală sunt: Existența unui computer (hardware și software); digital; folosirea imaginilor (infografica); existența unor elemente poetice, cu sau fără cuvinte; sunete legate de muzică sau cuvinte care interacționează cu imaginea; sens multiplu al imaginii infografice,

¹ Aristotel, *Poetica*, studiu introductiv, traducere și comentarii despre DM Pippidi, București: Editura Iri, 1998.

² Eduardo Kac Editor. *Media Poetry: An International Anthology*. Intellect Bristol, UK Chicago, USA, p. 11.

fie că sensurile sunt asociate cu cuvinte sau nu; posibilitatea interacționării cu textul digital, prin intermediul unei interfețe, inclusiv posibilitatea de a modifica textul; utilizarea constantă a intertextualității și a hipertextualității; stocarea pe dispozitive magnetice ca floppy, casete video, audio, hard-disk, cd-rom, acest lucru totuși nu exclude prezentarea pe hârtie fie totală ori parțială³. După cum vedem, interacțiunea informațională cu elementele lingvistice aderă la continuitatea semiotică a poeziei interculturale ce manifestă privilegiu în rândul formațiunilor realității sociale. Cercetătoarea și criticul literar Aliona Grati declară în articolul *Dincolo de text este poezia hypertextului* că: „Internetul este o adevărată „poezie a hypertextului”, loc cu infinite posibilități de manifestare, exprimare liberă și co-participare la actul de creație. Internetul a revitalizat poezia, oferindu-i un mediu ideal pentru promovare și performare”⁴.

Poezia a evoluat în cele mai diverse moduri, de la versuri scurte la versuri lungi și viceversa, de la medii naturale la cele virtuale, informaționale, proiectate într-un mediu tehnologic și antropologic. Cercetătoarea Ludmila Șimanschi afirmă că: „Poezia digitală a reușit să relaționeze în profunzime limbajul poetic și cel software.”⁵ Așa dar, indiferent de schimbările care au avut loc în timp, poezia este o creație literară în versuri sau proză ce prezintă modalități de exprimare artistică prin intermediul imaginilor auditive, vizuale, tactile; limbaj focalizat, rimă, ritm, melodicitate, formă. În ea se oglindește mesajul și înfățișarea lumii istorice și reale, iar scriitorul este cel care alege tehnicile, strategiile, mijloacele de exprimare. În secolul al XXI-lea, în literatură tot mai mult se utilizează TIC-ul ca primordial noilor forme, genuri și sub-genuri de poezie. Așa dar, un sub-gen îl reprezintă Google-poezia, iar drept argument ni-l oferă cartea „Google-poezia” de Tomáš Coufal, Tomáš Miklica, Daniel Poláček, Martin Toman. Autorii susțin că Poezia–Google „Este poezie, pentru că poezia este totul – tot ceea ce este prezentat ca poezie și citit de comunitatea de primire dintr-un punct de vedere dat (cu intenție artistică)”⁶ (traducerea autoarei). În acest sens, identificăm o serie de lucrări literare create cu ajutorul Google, care definindu-se o categorie sistematică intermediară între gen și specie, aceasta și-a început manifestul odată cu Google care apare pe internet în anul 1998, schimbând metodele și procedeele, strategiile de căutare a informațiilor pe internet. Prin urmare, Google reprezintă un motor de căutare pe Internet, care a fost fondat la 15 septembrie anul 1997 de către doi doctoranzi de la Universitatea Stanford, Larry Page și Sergey Brin. Motorul de căutare înfățișează o metodă simplă și imediată de aflare a informațiilor din web în mai multe limbi, iar la baza de date se întâlnesc miliarde de pagini de site-uri web. Evidența numerică a fenomenului indică căutările provocatoare de pe Internet ce sunt efectuate prin motorul de căutare Google care se află pe primul loc la predilecția consumatorilor.

Informația utilă se depozitează în baza de date a sistemului. Scopul este ca, la revendicarea cererilor, informația să fie prezentată rapid utilizatorului.

Urmărind aspectele literare ale Google-lui care transformă o cerere într-un răspuns mecanic, Google-poezia este o creație digital-literară în versuri ce are la bază un cuvânt sau o sintagmă-cheie ce pune în față informații noi și accesate cu timp în urmă. Astfel, în momentul introducerii unui cuvânt sau grup de cuvinte se creează un set de mesaje cu format de noduri sau trimiteri, iar aranjarea trimiterilor prezintă forme de poezii care sunt dependente de accesările utilizatorului-autor. Punctele de plecare pot fi variate: cuvinte, sintagme, simboluri. Google scrie poezie despre subiectele care prezintă interes social, motivează și captează atenția. În momentul introducerii textului, Google anticipează și placardează întrebări pe care le putem selecta.

³ Antonio Jorge Luiz, *Poezia digitală, un eseu de Jorge Luiz Antonio*, În *poetic*, 22 aprilie 2010. <https://www.poetic.ro/22-04-2010-poezia-digitala-un-eseu-de-jorge-luiz-antonio/> (accesat 20.07.2020).

⁴ Aliona Grati, *Dincolo de text este poezia hypertextului*, in: *Sud-Est Cultural*, nr. 2, 2016, p. 42., <http://alionagrati.net/dincolo-de-text-este-poezia-hypertextului/> (accesat 10.07.2020).

⁵ Ludmila Șimanschi, *Literatura digitală și metalimbajul poetic postmodern*, in: *Dialogica*, 2019, nr. 1, p. 9-19, <http://dialogica.asm.md/wordpress/wp-content/uploads/2019/08/Simanschi.pdf> (accesat 10.07.2020).

⁶ Tomáš Coufal, Tomáš Miklica, Daniel Poláček, Martin Toman. „Google-poezia”, Editura Backstage Books 2020, p. 14.

Ioana Pelehatăi declară în articolul *Degustare: 5 forme noi de poezie* că „De prin 2012 încoace plutește pe internet o memă, apărută, ca majoritatea memelor, pe Tumblr și propagată pe Reddit. Enciclopedia memarilor KnowYour Meme datează apariția „curentului” pe 25 octombrie 2012, când a pornit cineva un blog pe Tumblr cu un singur subiect: cvasi-poeziile generate de Google, atunci când începi să tastezi un șir de termeni de căutare în câmpul motorului.

Înainte de Google Poetics, apăruse Googlism, o aplicație care promitea să-ți spună tot ce crede Google despre tine și prietenii tăi – deci cumva funcționa după același principiu. Ulterior, #GooglePoems a invadat Twitterul, reddit-ul și revistele online. Odată atins zenitul, adică *peak internet*, interesul față de forma asta de *flarf poetry* a rămas constant, dar la cote relativ mici⁷. În studiul online-lui și al literaturii, Google-poezia se afirmă tot mai rapid, manifestând un succes colosal în rândurile utilizatorilor și autorilor de pagini pe Facebook.

Ca urmare, chiar dacă identificăm inteligența artificială care se referă la sisteme, la mașini care imită inteligența umană, pentru a îndeplini diverse activități. Aceasta se manifestă într-o serie de forme pentru a înțelege mai repede problemele utilizatorilor și pentru a oferi răspunsuri eficiente, precum și pentru a analiza informațiile esențiale. Aceasta prezintă o construcție liberă ce oferă oportunitate și eficacitate creativă. Totul se întâmplă mecanic, iar emoțiile, sentimentele, trăirile apar ca urmare a pașilor mecanici ai tehnologiilor. Produsul poetic manifestă interes literar, informațional și multidimensional, pentru că trimiterele creează texte, intertexte, metatexte, indicând un șir de aspecte interesante, cum ar fi formația filosofică și preocupările personale ale internaților, particularitatea conceptuală a discursului poetic accesibil în diverse limbi. Raportul dintre aceste aspecte este în mod cert privilegiat de motoarele de recomandare ce pot oferi date automate conform intereselor, în funcție de obiceiurile de vizionare, audiere, lecturare ale utilizatorilor.

Pe lângă forma poetică, sens, Google mai oferă și efecte care pun în fața cititorului și a autorului soluții pentru rezolvare, prezentare a exprimărilor în scris. Acesta este actual pentru crearea unor noi tipuri, subgenuri, specii de texte literare sau pentru atribuirea unor efecte media.

Dacă scriem pe pagina Google: „do a barrel rool”, apoi apăsăm „Enter” pagina se poate roti și răsturna pe ecran; „Zerg Rush” îți trimite zerouri care distrug cursul căutărilor pe internet, iar ca să le oprești trebuie să dai klik pe ele; „super mario bros” poate servi o pauză de lucru. De asemenea, Google îți răspunde la operațiunile matematice și măsuri, iar orice imagine poate fi căutată în mod invers, dacă dăm *klik* dreapta și accesăm „Serch Google for image” avem posibilitatea de a afla în câte locuri poate fi utilizată o anumită imagine sau fotografie; la selectarea imaginilor avem opțiunea de a selecta pentru prezentare doar anumite părți ale corpului; „translate ocho in romanian” poate traduce textul în orice limbă; în momentul prezentării textului-Google avem oportunitatea de a selecta și accesa melodii, imagini care să se conecteze poemului. Ecranul de la calculator, tabletă sau telefon poate să îmbrățișeze un șir de conexe care să convină procesului literar. Atitudinea eferentă a internautului cumulează condiții cibernetice de elaborare și sistematizare textuală.

Literatura secolului al XXI-lea implică hypertextul și hybridizarea poeziei ca fiind, principalele atracții pentru cititori și utilizatorii de internet.

Google-poezia relevă dimensiuni ale intelectului, formând o structură din operații, conținuturi și produse pentru desfășurarea procesului literar.

Operațiile însușite exprimă prelucrarea electronică a informațiilor introduse de utilizator:

- Google cunoaște și recunoaște existența cuvântului, iar descoperirea și înțelegerea informației ca nodul de cooperare între sistemul informațional și moderator oferă spațiu de interacționare a înștiințarilor;

- Google memorează, stochează informația ca parte componentă a procesului creativ în care se înmagazinează instrucțiuni, cuvinte, valori numerice după o codificare prealabilă;

⁷ Ioana Pelehatăi, *Degustare: 5 forme noi de poezie*, in: Revista *Scena* 9, 22 noiembrie 2018. <https://www.scena9.ro/article/5-forme-noi-de-poezie> (accesat 10.07.2020).

- Google produce divergent și generează informații alternative, pornind de la o informație accesată sau cunoscută;
- Google produce convergent și generează concluzii logice ale unui răspuns, pornind de la o informație prezentă;
- Google ghidează tipurile informaționale de comunicare.

Literatura hypermedia înglobează aplicațiile Google și identifică cuvântul din punctul de vedere al fondului de idei (conținuturi):

- Virtual și concret sau amintit ca imagine perceptivă;
- Simbolic, alcătuit din semne;
- Semantic;
- Comportamental, aderând la interese proprii sau străine.

Produsele literare Google reprezintă formule digitale pe care le poate lua prin prelucrare cu ajutorul operațiilor.

- Cuvântul este unitate a informației;
- Grupurile de cuvinte sau clasele reprezintă ansambluri de unități cu proprietăți comune;
- Relațiile se stabilesc între rândurile de sens ale unităților selective;
- Sistemele ideatice sunt structuri organizate;
- Transformările versetelor prezintă redefiniri și modificări de sens și structură;
- Implicațiile sunt valorificate multidimensional.

Implicarea tehnologiilor informaționale a devenit o realitate istorică. Acest lucru explică într-o oarecare măsură, paradigma de capacitate a inteligenței artificiale. Între tehnologie și literatură apare digitextul, e-poezia, cybertextul, webtextul. Astfel, domeniul literar evoluează, se adaptează noilor rigori informative și comunicative. Noile modele de poezii pun în prim-plan existența puterilor mașiniste, o intercalare a mediului uman cu cel robotic. Orice model de text este asimilat celui artistic, fără a-și pierde specificul.

Proiectarea, chiar și superficială a raporturilor dintre literatură și informatică a urmărit să atragă atenția asupra modului particular în care relația se prezintă în existența cotidiană. Considerându-se un domeniu strict al rațiunii, Tehnologiile Informaționale de Comunicare se voiesc a fi universale.

Robotica reprezintă în accepțiunea noastră, domeniul investigației asupra principiilor existențiale, valorilor și practicilor.

Google-poezia înfloresce ca reacție față de rigoarea raționalistă, care proiectează fundamente multidimensionale exclusiv pe planul logicii. Teoretizarea și crearea ei este prefigurată și dezvoltată pe pagini de Facebook și Google de către internauți. Interesantă în sine, teoria generează o seamă de întrebări îndrăznețe și stimulative, din perspectiva care ne preocupă.

Comunității îi rămâne să compenseze absența rațiunii ca instrument al cunoașterii, iar creațiile artistice ca urmare a accesării Google vin să modeleze cultura ca mod de gândire al cotidianului. Alain Robbe-Grillet declară în cartea „Cuvânt înainte la o viață de scriitor” că „Literatura nu e un produs ca oricare altul, s-ar putea fabrica cartofi după gustul publicului pentru că e un produs de consum, însă nu literatura”⁸. Așadar, noile subgenuri ale poeziei digitale derivă de la natural, influențând și intercalând curente literare într-un manifest spațial și cibernetic. Acestea vin să comunice despre interesele oamenilor, să prezinte noi oportunități valorice de creare, să stabilească noi reguli literare de construcție, să satisfacă nevoile informative ale internauților, să recupereze timpul pierdut cândva pentru intertextualitate și interactivitate, să depășească restricțiile literare, să echilibreze statutul poeziei în mediul social, să excite creativ și individual utilizatorii, să elibereze autorul de încărcăturile emoționale în procesul de creație, să valorifice noile trepte evolutive ale poeziei, să prezinte satisfacții psihomotorice, să conceapă noi viziuni despre lume, să recepteze consumul de informații.

Google-poezia explică rolul și specificul îmbinărilor de cuvinte, simbolurilor, imaginilor, realizând o corelație cu literatura.

⁸ Alain Robbe-Grillet, *Cuvânt înainte la o viață de scriitor*, București: Cartier, 2006, p. 111-112.

La acest subgen de poezie avem posibilitatea de a utiliza ca extensie și „Google Assistant”, care admite introducerea textului și vocea, poate urma și conversația, indiferent de metoda de intrare pe care o folosim. Aceasta oferă rapiditate procesului de creație.

Mecanismele poetice pe care le asigură Google-poezia sunt variate și implică un șir de mijloace expresive:

- Punctul de pornire al poeziei depinde de abilitățile și cunoștințele utilizatorului-autor;
- Versurile reprezintă idei liniare adunate datorită căutărilor precedente.
- Melodicitatea versurilor este remarcată de căutări;
- Ritmul este menținut grație algoritmilor de căutare Google;
- Rima sau versul alb se pot intersecta personal și interpersonal;
- Cuvântul-simbol reglementează însușirile emoționale și de conținut;
- Claritatea imaginilor devine tot mai stabilă pe măsură ce punctele de plecare sunt bine definite, formulate;
- Coerența versurilor prezintă forța poeziei de a se prezenta în fața lectorului;
- Titlul poeziei se definește prin cuvântul sau sintagma introdusă de utilizator, iar trimiterele prezintă produsul poetic.
- Procesul de creație este imprevizibil și interactiv;
- Utilizatorul-autor devine orator și programator;
- Poezia devine sursă informativă și apoi artistică;
- Google oferă realizarea unui feedback dintre internaut și Google;
- Mediul poetic vitalizează sfera de creație și însușirile spontane, perceptibile;
- Timpul este prețios și productiv;
- Se intersectează specificurile curentelor literare, a genurilor și stilurilor, oferind forme noi: poezie informațională, poezie acrostih, poezie simbolică, poezie polifonică;
- Limbajul este structurat liniar;
- E-poezia se supune hibridizării textuale;
- Figurile de stil se întrevăd cyberspațial și formează noduri interactive de hypertexte;
- Limbajul Google oferă textului facilitare cognitivă, reducând serii întregi de structuri textuale, limitând cererile la statutul rezumativ, concret și cuprinzător.

Formele și principiile poetice caracteristice digitalismului reprezintă clasificări informaționale, clasate în cursul simbiozei literaturii cu noile tehnologii care adoptă constituenți fluizi de cunoștințe și dobândire a factorilor utilitari ai domeniului respectiv.

Deși lucrările poetice se definesc ca fiind experimentale, totuși, importanța și valoarea poetică cultivă noi strategii și metode de creație. Acestea se suprapun în momentul realizării și coexistă în timp, spațiu și societate. Se stabilește o relație de comunicare dintre natural și artificial, om și robotică, realitate și imaginar.

Google înregistrează și sintetizează informația, transformând cursul de idei în literatură digitală, hypertextuală și cyberspațială; sporește interesul pentru creație, lectură; participă la contopirea multitudinilor de idei; implică forțe multiple într-o singură lucrare; adună și înregistrează informația. De asemenea, autorul care redactează rezultatul, lectorul care participă interactiv, mai cu seamă dacă spre utilizare se prezintă instrumentalul tehnologic propriu și comun.

Actualitatea și continuitatea acestui subgen de poezie se definește prin diversitatea ideilor imprevizibile, ce au ca punct de plecare condiția-problemă introdusă de utilizator și rezolvarea acesteia prin setul ordinar de informații care cooperează în mare parte inconștient cu totalitatea aplicațiilor de consum informațional și literar.

Aplicațiile Google reprezintă elemente ale e-poeziei, pentru că pune în fața accesoriștilui-internaut căi intermediare ale literaturii și Tehnologiei Informaționale de Comunicare. Creația se află sub influența inteligenței artificiale și se produce fulgerător și lesne. Cantitatea informațiilor care sunt depozitate în Google este cu mult mai mare decât potențialul uman de deținere a surselor hypertextuale. Subgenul de poezie întrece limitele omenești și transformă actul literar într-un fenomen digi-textual.